

Høring i Prop. 1 S (2021-2022) Statsbudsjettet 2022

Creo–forbundet for kunst og kultur er Norges største kunstnerorganisasjon med over 10.000 medlemmer. Creos medlemmer arbeider innenfor alle deler av kulturlivet; Noen er artister, noen er utøvende musikere i et band, i et ensemble, i en kirke eller i et orkester.

Noen er pedagoger eller underviser i musikk eller andre kunsthøgskoler, på videregående skoler, i private og kommunale kulturskoler, ved en høyskole eller et universitet. Noen er låtskrivere eller komponister eller begge deler. Noen danser ballett eller moderne dans, noen jobber med lyd og lys eller gjør andre ting «bak scenen» og noen er scenografer, kostymedesignere eller musikkterapeuter.

Innspill til komiteen:

I Sverige har frilansskuespillere, -dansere og -musikere i en årrekke kunnet kombinere kunstnerisk utøvelse på høyt nasjonalt og internasjonalt nivå med den tryggheten det er å være ansatt i TeaterAlliansen, Dansalliansen eller Musikalliansen. Alliansene har i Sverige vært en løsning på de dårlige levekårene mange svenske frilansdansere, -skuespillere og -musikere lever under. Videre har alliansene sørget for en ytterligere profesjonalisering av de tre ulike feltene. Det stilles store krav til dem som blir ansatt i alliansene. Utdannelse, erfaring og arbeidsfrekvens blir vektlagt hos utøverne. Alliansene utgjør slik en pool av topp kvalifiserte utøvere. Her i Norge har Skuespiller- og dansealliansen har vist seg som en solid og viktig institusjon. Denne må videreføres og videreutvikles. Nå er det også på tide at det utvikles en Musikerallianse.

- **Creo ønsker at det opprettes en Musikerallianse. Vi ber om at det avsettes 850.000,- i statsbudsjettet for 2022 til dette tiltaket. Dette som en start på prosjektet. Ferdig utbygd krever dette tiltaket rundt 30 millioner i året.**

Etter nedleggelsen av Rikskonsertene og opprettelsen av Kulturtanken har det oppstått et vakuum når det gjelder utviklingen av nye produksjoner på musikkdelen av skolesekkordningen. Sidestillingen av de ulike kunststartene i DKS har dessuten ført til at musikkandelen av programmene som tilbys skolene er tydelig redusert sammenliknet med tidligere. Det finnes heller ikke lenger noen som har et overordnet og helhetlig ansvar for å sørge for en samlet utvikling av musikkfeltet for barn og unge. Dette gjelder både kvalitetssikringen av produksjoner og formidlingen av dem innenfor Den kulturelle skolesekken, men også generelt for musikkens del har denne kunstformen mistet en nasjonal samlendende aktør og faglig pådriver.

- **Creo ønsker derfor at det etableres et «Musikkbruket», etter modell av «Scenekunstbruket». Vi ber om at det avsettes 15 millioner kroner i statsbudsjettet for 2022 til dette tiltaket.**

Disse to ordningene kan etableres under en felles paraply, som to likestilte avdelinger, hvor det i overbygning ligger fellesfunksjoner m.m.

Den kulturelle skolesekken, den kulturelle bæremeisen og den kulturelle spaserstokken er viktige tiltak som må videreutvikles. En viktig motivasjon for omorganiseringen og en del av Kulturtankens mandat er å forbedre samarbeidet mellom skole- og kultursektoren. Vi vil understreke at en parallell styrking av de humanistiske og estetiske fagene i skolen og en profesjonalisering av mottakerapparatet er en forutsetning for å lykkes i dette arbeidet. Det må legges til grunn at tilbudet gjennom Kulturtanken skal supplere, og på ingen måte erstatte, kunst- og kulturfagopplæringen i skolen. De praktisk- estetiske fagene i grunnopplæringen har sitt eget mandat og egne mål, og må og skal utvikles på egne premisser. Her kan kulturskolelærere med kombinerte stillinger i skoleverket være en viktig ressurs.

- **Midlene til Den kulturelle skolesekken og andre «sekker» må også økes, slik at alle barn og unge får tilbud om gode produksjoner i alle kunstsjangrene flere ganger i skoleåret. Vi ber om at midlene til DKS økes med minst 10% i forslaget til statsbudsjett for 2022.**

Forsvarets musikk er nå delvis finansiert over Kulturdepartementets budsjett. Dessverre er ikke rammene deres tilstrekkelige til å kunne oppfylle samfunnsoppdraget og opprettholde en forsvarlig drift. Dette går ut over produksjonen av konserter oppdrag rettet mot sivilsamfunnet.

- ***Vi ber derfor om at det bevilges 15 millioner kroner i ekstra midler – utover det som følger av «40%-reglene» over KUDs budsjett, øremerket konserter og oppdrag rettet mot sivilsamfunnet.***

Kulturinstitusjonene – DNO&B, teatrene og orkestrene - er ryggraden i vårt kulturliv, og forutsigbarhet og stabilitet i virksomhetene er avgjørende både for kunstnerisk aktivitet og for kunstnerne i denne krisetiden. Det er samtidig svært uheldig, og uforståelig, at ABE- reformens (avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen) bevilgningskutt, kamuflert som effektivisering, skal omfatte og ramme disse virksomhetene.

- ***Vi ber derfor om at disse institusjonene i budsjettet for 2022 ikke omfattes av ABE-reformen.***

Kunstnernes – både utøvernes og skapernes – rettigheter til egne åndsverk og utøverprestasjoner er under stadig press. Vi vil be denne komiteen om å ha et særlig fokus på å sikre kunstnernes opphavsrett.

- ***Retten til rimelig vederlag må sikres, blant annet ved å støtte opp om de kollektive rettighetsorganisasjonene TONO og Gramo. Fond for utøvende kunstners rolle i norsk kulturliv må sikres.***

At kunstnere skal ha vederlag for bruk av deres verk i undervisningssammenheng er en selvfølge. Den såkalte «klasseromsdoktrinen» definerer klasserommet som et privat område og dermed unntatt vederlagsplikt. En regel om at overføring av åndsverk er fri, vil uthule bestemmelsen i åndsverklovens § 46 om at kopiering av åndsverk må klareres. Strømming kan være fullgod erstatning for eksemplarframstilling. Resultatet av «klasseromsdoktrinen» blir inntektsbortfall for kunstnerne.

- ***«Klasseromsdoktrinen» må fjernes og det må lovfestes at også strømming i undervisningssammenheng er vederlagspliktig.***

Vi er forhåpentligvis i siste fase av koronakrisen med de tilhørende begrensningene. Krisen har vist oss at de delene av kulturlivet som driver for egen regning og risiko, og som hovedsakelig driver uten støtte fra det offentlige, gjerne også faller utenfor det offentlige fokus. Spesielt enkeltpersoner som driver som selvstendig næringsdrivende, men også arrangører, underleverandører og andre i kulturbransjen, har ikke et tilstrekkelig sikkerhetsnett når kriser inntreffer. Skal vi bygge og utvikle en fremtidsrettet og bærekraftig kulturbransje må det offentlige, og spesielt Kulturdepartementet, opparbeide seg innsikt og kompetanse på dette feltet. Det må forskes mer på strukturer og økonomi samt utvikles egne ordninger for bransjen.

- ***Kultur som næring må vies spesielt fokus i årene framover.***

Med vennlig hilsen

Hans Ole Rian
Forbundsleder
Creo – forbundet for kunst og kultur